

MASARYKOVA UNIVERZITA

STŘEDISKO PRO POMOC STUDENTŮM SE SPECIFICKÝMI NÁROKY

Kurz digitalizace

Mgr. Michaela Hanousková
Ing. Svatoslav Ondra

digitalizace@teiresias.muni.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Struktura kurzu

- I. Úvod; klasifikace dokumentů (ne)vhodných pro el. práci; pracovní techniky jednotlivých skupin uživatelů
- II. Získávání základní elektronické kopie
- III. Úpravy a adaptace

Co je to elektronický dokument?

- **autonomní zdroj informací** – s fyzickou předlohou má společnou pouze informaci, nikoli formu
- **forma je podřízena formátu** – nerespektuje formát předlohy (stránkové a řádkové zlomy, rozložení na stránce, paginace, použité formátování, použitá grafika)
- **formátově variabilní** – obrazové vs. textové formáty

Co je to přístupný elektronický dokument?

- **technicky:** informace je dostupná pro široké spektrum uživatelů – zohledňuje **nároky majority** na běžné programové a jiné vybavení (software, korektní zdrojový kód apod.)
- **smyslově:** informace je dostupná pro široké spektrum uživatelů – v předvídatelné míře zohledňuje i **nároky minority** (smyslově, příp. kognitivně postižené minority)

Smyslová přístupnost pro zrakově postižené – typy dokumentů

- **Tisky**
  - tzv. zvětšené tisky
  - hmatové dokumenty textové
  - hmatové dokumenty grafické
- **Elektronické dokumenty**
  - **autonomní e-dokumenty** různých formátů
  - hybridní knihy
  - webové/e-learningové prostředí

Zvětšené tisky

- neohraničená škála daná různými kombinacemi:
  - **typu písma** – patkové, bezpatkové
  - **velikosti písma**
  - **řezu a řádkování** – tučné, netučné...

ukázkový text ukázkový text
ukázkový text

ukázkový text ukázkový
text ukázkový text

ukázkový text ukázkový
text ukázkový text
ukázkový text ukázkový

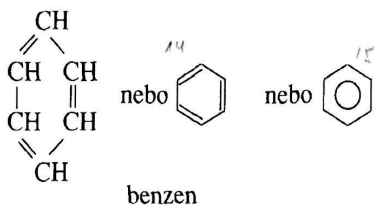
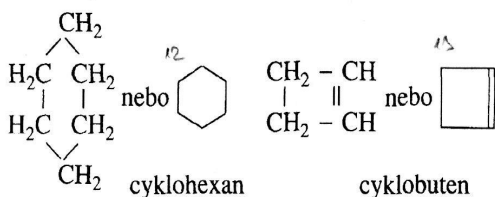

Hmatové textové dokumenty a grafika

- dokumenty **vhodné** pro hmatové zpracování, resp. **nezbytně** hmatové:
  - obsahující speciální symboliku, příp. nelineárně uspořádaný text [1]
  - kombinující více různých znakových sad [2]
  - obsahující grafiku (dvou- nebo trojrozměrnou) [3]

Příklady

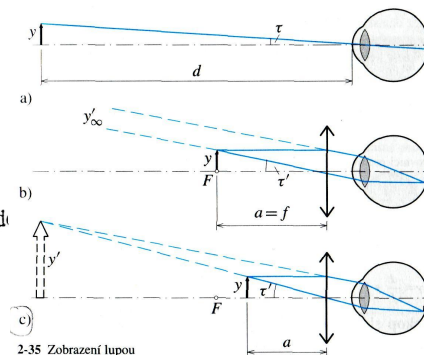

- ¹ βαδίζω 'jít, kráčet'
- ² ἀναβαίνω 'vylézt (na něco)'
- ³ προσποιείται < προσποιέεται 'tváří se, vydává se za někoho'
- ⁴ περισφραίνομαι 'čenicchat okolo'
- ⁵ ἡ ἀναπνοή '(vý)dech'
- ⁶ συνέχω 'zadržovat'
- ⁷ τοιοῦτος dat. pl. ukaz. zájmena τοιοῦτος 'takový'
- ⁸ οἱ nom. pl. vztažného zájmena ὅς 'který'
- ⁹ παραμένω 'zůstat na místě, zůstat nablízku'
- ¹⁰ ἡ στήλη 'sloup'
- ¹¹ ἡ τῆς διανοίας περιεργία dosl. 'všetečnost mysli'; 'zvědavost'
- ¹² ὁ ὠκεανός 'Ókeán', vodstvo obklopující ze všech stran plující d'
- ¹³ πάμπολλοι 'velmi mnohý, velmi mnoho'
- ¹⁴ τὸ σιτίον 'obilí', přen. i 'chléb, jídlo'
- ¹⁵ ἐμβάλλω význam odhadněte srovnáním s βάλλω a ἐπιβάλλω
- ¹⁶ ὁ ἠλικιώτης 'vrstevník'

2.8 Lupa a mikroskop

71

zorujeme okem bez akomodace, jako by předmět byl v nekonečnu (obr. 2-35b). Předmět vidíme pod zorným úhlem τ' , pro který platí $\text{tg } \tau' = \frac{y}{f}$, nebo při malých úhlech $\tau' \approx \frac{y}{f}$.

2-35 Zobrazení lupou

Elektronické dokumenty

- podle Metodického pokynu MŠMT (Příloha č. 3 k „Pravidlům pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám MŠMT“, specifikující financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami)
  - **Elektronický editovatelný dokument I** (adaptovaná i grafická složka)
  - **Elektronický editovatelný dokument II** (grafická složka bez adaptace)
  - **Neditovatelný elektronický dokument**

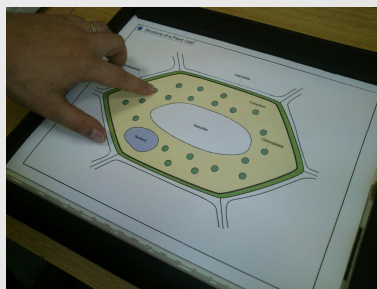

Funkční klasifikace zrakového postižení – pracovní metody

- **uživatel čtoucí zrakem** (*screen user*)
  - pracuje zrakem s běžnými formáty dokumentů
  - zvětšený tisk
- **uživatel hmatu/hlasu** (*braille user*)
  - odečítač obrazovky
  - hmatové výtisky

Pracovní metody uživatelů se SPU

- uživatel pracuje zrakem s běžnými formáty dokumentů
- individuální přizpůsobení formátu textu
- usnadnění čtení pomocí hlasového výstupu
- anotační funkce
- jazykové slovníky

Technologie pro uživatele čtoucí zrakem

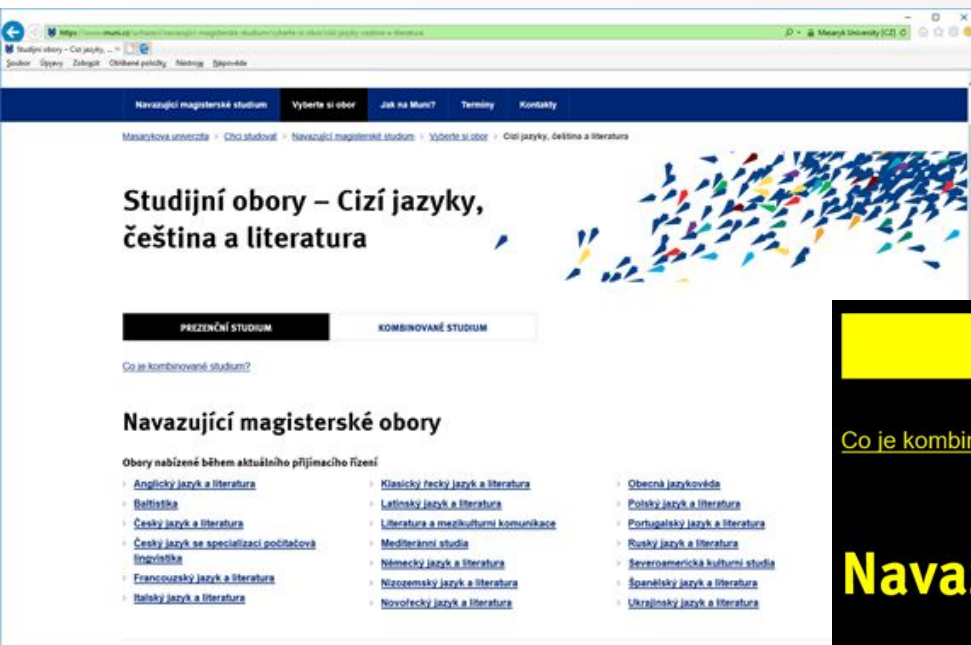
- běžně vybavený osobní počítač s modifikací obrazu
- **aplikace pro zvětšení uživatelského prostředí** (zvětšovací software)
  - zvětšení obrazu
  - modifikace barevné skladby
  - vizuální zvýraznění významných prvků obrazu

např. ZoomText, MAGic, SuperNova Lunar, Zoom

Technologie pro uživatele čtoucí zrakem

PREZENČNÍ STUDIUM   KOMBINOVANÉ STUDIUM

Co je kombinované studium?

Navazující magisterské obory

Obory nabízené během aktuálního přijímacího řízení

- > [Anglický jazyk a literatura](#)
- > [Baltistika](#)
- > [Český jazyk a literatura](#)
- > [Český jazyk se specializací počítačová lingvistika](#)
- > [Francouzský jazyk a literatura](#)
- > [Italský jazyk a literatura](#)
- > [Klasický řecký jazyk a literatura](#)
- > [Latinský jazyk a literatura](#)
- > [Literatura a mezikulturní komunikace](#)
- > [Mediterránní studia](#)
- > [Německý jazyk a literatura](#)
- > [Obecná jazykověda](#)
- > [Polský jazyk a literatura](#)
- > [Portugalský jazyk a literatura](#)
- > [Ruský jazyk a literatura](#)
- > [Severoamerická kulturní studia](#)
- > [Španělský jazyk a literatura](#)
- > [Ukrajinský jazyk a literatura](#)

Technologie pro uživatele čtoucí zrakem

- práce s obvyklými tištěnými dokumenty možná
- zobrazení dokumentu v graficky upravené podobě
- **kamerová zvětšovací lupa**
  - snímání a upravené zobrazení tištěného dokumentu
  - ve stolní, přenosné a kapesní variantě

např. Optelec ClearView, Prisma, iLook

Technologie pro uživatele čtoucí zrakem

Technologie pro uživatele hmatového, resp. hlasového výstupu

- běžně vybavený osobní počítač s nástroji pro substituci standardního obrazového výstupu
- **odečítač obrazovky** (screen reader), **řečový syntetizér** (hlasový výstup)
  - sleduje povely z klávesnice, hlasovým výstupem je potvrzuje
  - sleduje pozici kurzoru, oznamuje relevantní text
  - oznamuje další události v uživatelském rozhraní
  - na vyžádání oznamuje další informace o stavu...
  - např. *JAWS*, *WinMonitor*, *SuperNova*, *VoiceOver*, *NVDA*

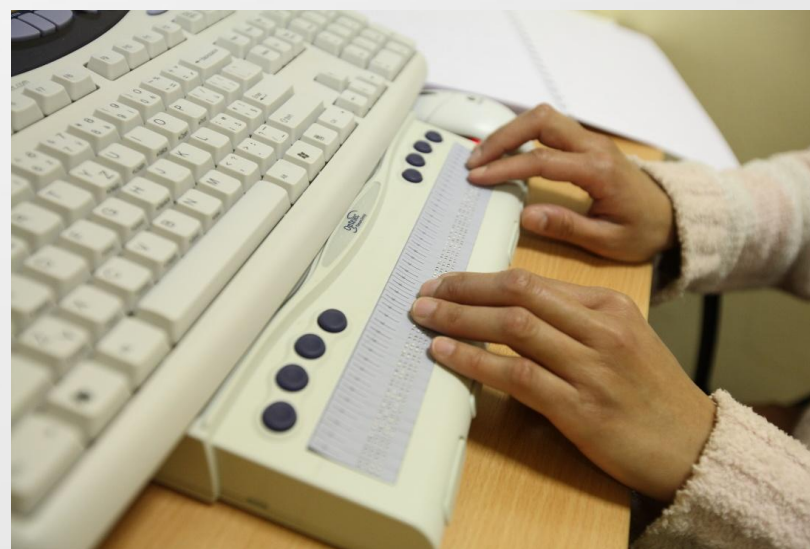
Technologie pro uživatele hmatového, resp. hlasového výstupu

- **brailleský hmatový displej** (hmatový výstup)
  - přídatný elektromechanický přístroj (hardware)
  - flexibilně zobrazuje znaky Brailleova písma (18–80 segmentů)
  - doplňující funkce: částečná substituce klávesnice
  - např. *Optelec Alva, Focus, REX, HumanWare Brailiant...*
- hmatový a hlasový výstup lze kombinovat:
  - hmatový – přesnější interpretace původního textu
  - hlasový – rychlá orientace při rutinních úkonech

Technologie pro uživatele hmatového, resp. hlasového výstupu

Technologie pro uživatele hmatového, resp. hlasového výstupu – omezení

- technologie umožňují všeobecné využití počítače, ale:
  - technické postupy uživatelů jsou odlišné
  - nelze pracovat s jakoukoliv aplikací a provádět libovolné úkony
- některé operace nelze provést výhradně klávesnicí
- technická struktura aplikace je nestandardní
- příliš komplexní struktura informací, příliš vizuální
- nealfanumerický text, grafická složka

Personalistika

Agendy

Personalistika

Dlouhodobý majetek

Účetní deník

Sklady

Zlatuška Marek Ing.

Zaměstnanec Pracovní poměr Pojištění Doplnkové údaje Cizinec

Pracovní poměr		Mzda	
Druh	1 - první pracovní poměr	Mzda	25000,00
Funkce	obchodní ředitel	Osob. ohodnocení	3000,00
Začátek pracovního poměru	02.01.2009	Úhrada zálohy	hotově
Datum vstupu do zaměstnání	02.01.2009	Úhrada doplatku	na účet
Datum odchodu	..	Vyplatit mzdu po ukončení poměru	☐
Odpracováno	3 r. 45 d.	Stará dovolená	15
Úvazek [denně, týdně]	8 h. 5 d.	Dovolená	20
Pracovní doba	:	Přechod. období	20
		Čerpáno	2
		Výše zálohy	0,00
		Část dopl. hotově	3000,00
		Prémie %	0
		Výchozí prémie	3000,00

* Daně a pojistné Srážky Nepřítomnost Poznámky

	Od	Do	Platební titul	Pou	Srážka	Celkem	Druh	Rozhodnutí	Penz. fond	Živ. poj.
	Číslo účtu		Kód banky	Spec.sym.	Konst.sym.	Var.sym.	Adresa	Předkontace		
1	01/2010	04/2010	Stavební spoření	☐	1 500,00	0,00	Ostatní			
	1800050203		0800	151616	0558	75041135	ČMSS, Vodičkova 5...	70z		
*	/	/		☐	0,00	0,00				

grow

Hesla Fulltext
 U grow, get, go, turn, become
 grow

grow

- 1 VB
come to have or undergo a change of (physical features and attributes)
He grew a beard
The patient developed abdominal pains
I got funny spots all over my body
Well-developed breasts
 SYNONYM: grow:1, develop:1, produce:2, get:4, acquire:1
 HYPERNYM: change:11
 HYPONYM: fledge:1, regrow:1, spring:7, sprout:3, stool:4, leaf:4, pod:5, teethe:1, pupate:1, work up:1, cut:22
 verb_group: develop:11
- 2 VB
pass into a condition gradually, take on a specific property or attribute; become
The weather turned nasty
She grew angry
The teacher became impatient
 SYNONYM: turn:14, grow:2
 HYPERNYM: change:11
 HYPONYM: bald:1, turn:18
 verb_group: change state:1
- 3 VB
become larger, greater, or bigger; expand or gain
The problem grew too large for me
Her business grew fast
 SYNONYM: grow:3
 HYPERNYM: increase:7
 HYPONYM: hypertrophy:2, rise:12, enlarge:2, augment:2, build up:2, vegetate:3, mushroom:5, overgrow:1, overgrow:2, stretch:11, develop:4, expand:1, boom:6, proliferate:2, lengthen:1, ramify:2, burgeon:1, rise:21, expand:7
 also_see: grow over:2, grow up:1
- 4 VB
increase in size by natural process; of living matter, such as plants and animals
Corn doesn't grow here
In these forests, mushrooms grow under the trees
 SYNONYM: grow:4
 HYPERNYM: develop:4
 HYPONYM: cut:21, ankylose:1, undergrow:1, exfoliate:1, vegetate:4, vegetate:5, twin:4, shoot:4
 verb_group: grow:5

abandoned *weed-grown yard of an abandoned farmhouse*
 about *There were trees growing all around*
 accrete *After many years the rose bushes grew together*
 accustomed *I've grown accustomed to her face*
 acquire *He grew a beard*
 admixture *the growing medium should be equal parts of sand and loam with an admixture of peat moss and cow manure*
 adult *a grown woman*
 afflictive *the painful process of growing up*
 alarmingly *It grew alarmingly fast*
 amusingly *Hollywood has grown too sophisticated to turn out anything really amusingly bad these days*
 apart *they grew apart over the years*
 apathetic *a woman who became active rather than apathetic as she grew older*
 approximate *approximate leaves grow together but are not united*
 arise *the idea for the book grew out of a short story*
 around *There were trees growing all around*
 asymptotically *it grew asymptotically*
 avaricious *grew richer and greedier*
 biennial *parsnips and carrots are biennial plants often grown as annuals*
 bifurcate *horseradish grown in poor soil may develop prongy roots*
 big *a grown woman*
 bilingually *she grew up bilingually*
 biramous *horseradish grown in poor soil may develop prongy roots*
 branched *horseradish grown in poor soil may develop prongy roots*
 Ruurma *much onion is grown in Myanmar*

Tvary Kolokace
 Phrasal verbs
 - grow up

Technologie pro uživatele se SPU

- individuální přizpůsobení formátu textu
  - písmo: font, řez, velikost písma
  - barvy
  - vzdálenosti textových objektů (písmen, slabik, slov, řádků, odstavců)
- usnadnění čtení pomocí hlasového výstupu
  - předčítání textu syntetizérem s modifikací barvy a rychlosti řeči
  - synchronní zvýraznění předčítaného textu
  - anotační funkce (vlastní poznámky a zvýrazňování v dokumentu)

Technologie pro uživatele se SPU

- standardní funkce editorů a čtecích aplikací
  - režimy čtení s možnostmi změny vzhledu dokumentu
  - přímá editace formátu dokumentu
  - funkce předčítání textu
(např. *Číst nahlas* v Adobe Reader, *Předčítání* ve Windows, *Čtení* v macOS...)
  - anotační funkce
- specifické aplikace
  - rozšíření operačního systému a obvyklých aplikací
  - např. ClaroRead, Kurzweil 3000...

Technologie pro uživatele se SPU

Soubor Náhroty Zobrazení manual_administrativa.pdf [en] pro čtení - Word

u odborném tisku, realizuje projektové aktivity zaměřené převážně na téma specifické poruchy učení. Odborné zájmy podporu studentů se specifickými potřebami na vysokých školách se zaměřením na studenty se specifickými poruchami učení.

PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D., psycholožka, vyučuje na Katedře psychologie FF UK v Praze a působí v nezávislé neziskové organizaci DYS-centrum Praha^{o. s. v.} v minulosti pracovala jako pedagoga na několika středních školách, na jedné z nich zastávala funkci výchovné poradkyně a školní psycholožky. Působila také ve středisku výchovné péče. Publikuje v odborném tisku, vydala několik monografií. Odborné zájmy: specifické poruchy učení a chování u dětí, dospívajících a dospělých, dynamická diagnostika, psychologie adolescence, rozvoj sociálních a kognitivních schopností v prostředí školy. **Mgr. Iveta Macháčková**, pedagogicko-psychologická poradkyně, působí ve Středisku pro pomoc studentům se specifickými nároky na Masarykově univerzitě, kde zajišťuje poradenské služby a praktický servis studentům s různými typy handicapu, zejména pak studentům s pohybovým onemocněním, poruchami autistického spektra, psychickým onemocněním a poruchami učení. Odborné zájmy: specifické poruchy učení a adolescence a dospělých, studium s handicapem.

PhDr. Petr Práha, bohemista, obecný lingvista, pedagog. Ředitel Střediska pro pomoc studentům se specifickými nároky na Masarykově univerzitě, kde se postupně od 80. let 20. století věnoval studiem se zrakovým postižením, se sluchovým postižením a se specifickými poruchami učení. V oblasti filologické se odborně zaměřuje na otázky specifických komunikačních situací a otázky jazykové kultury, standardizaci a diverzifikaci jazyka. V oblasti pedagogické se věnuje otázkám univerzálního designu pro learning a standardů obecné přístupnosti vzdělávání.

Mgr. Miroslav Zímko, pedagogicko-psychologický poradce ve Středisku pro pomoc studentům se specifickými nároky na Masarykově univerzitě. Zajišťuje poradenské služby a praktický servis studentům s různými typy handicapu, zejména studentům s pohybovým postižením, psychickým onemocněním a poruchami autistického spektra. Odborné zájmy: psychologie handicapu, sport zdravotně postižených, psychologická diagnostika.

Spolautoři: Mgr. Ondřej Nečas (texty k testům hlasitě a tišeho čtení), Christoph Damm, Ing. Svatoslav Ondra a Bc. Jiří Tužil (softwarová aplikace), RNDr. Marie Badíková, Dr.

a Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D. (statistické zpracování dat), Mgr. Michaela Hanasová (grafické zpracování, sazba, korektury), Petr Uhláček (technické zajištění audio nahrávek), Mgr. Tomáš Kačer, Ph.D. (hlasové nahrávky), Mgr. Zuzana Foníková, Ph.D. a Mgr. Nicholas Paul Orsillo (podnětová slova k testu Vnímání neznámých fonémů, hlasová nahrávka), Mgr. Zuzana Kocňalová (kritéria hodnocení Resumé)

Odborní zapojení do sběru dat: PhDr. Alexandra Aismánová, Mgr. Renata Bartošová, Ph.D.; Mgr. Jiří Bednarský, DiS; Mgr. Martina Bělčková, PhDr.; Sílvia Blahová, Mgr. Jarmíra Brichtová, PhDr.; Jarmila Burešová, Mgr. Ivana Burešová; Mgr. Ivana Cikánková, Mgr. Šárka Čechurová; PaedDr. Zuzana Černá, PhDr.; Alena Drobná; Mgr. Lucie Foltová; Mgr. Ivana Grohmanová; PhDr. Šárka Havlová; Mgr. Lucie Holinková; PhDr. Sylva Hönigová; Ph.D.; Mgr. Ivana Horváthová; PhDr. Eva Chalupová; Mgr. Ilona Jarošová; Mgr. Martin Jelinek; Mgr. Jana Jeřábková; Mgr. Jana Jeřková; Mgr. František Jira, Mgr. Petra Kadlecová; Mgr. Milena Klimešová; PaedDr. Renáta Kovařová; Mgr. Martina Kozderková; Mgr. Dominika Křenková; PhDr. Blanka Křováčková; Mgr. Monika Kunhartová; Mgr. Jana Kycltová; PaedDr. Ellen Mlátilíková; Mgr. Helena Mravcová; Bc. Vladimíra Nezbedová; PhDr. Jindřiška Nohejlová; Mgr. Bc. Kamila Očádlíková; Mgr. Lucia Paatterková, Ph.D.; Mgr. Petra Pírková Brunerová; PaedDr. Daniela Pokorná; Mgr. Věra Pražáková; Mgr. Karolína Presová; Mgr. Jana Procházková; Mgr. Šárka Rampasová; Mgr. Ivona Skalická; Mgr. Veronika Šmetanová; Mgr. Renata Stojková; Mgr. Dagmar Straková; PhDr. Miloslava Svobodová; PaedDr. Zdenka Šándorová; Mgr. Jana Ščerbová; Mgr. Markéta Šimánková; Mgr. Barbora Šimová; Mgr. Jana Smolčková; PaedDr. Michaela Trávníčková; Mgr. Alice Trávníčková; PhDr. Ladislava Trpáková; Mgr. Alice Vašáková; Mgr. Zuzana Vedralová a PhDr. Taťána Vodíčková.

Vyhodnocení testů Resumé:
Mgr. Veronika Brunerová, Mgr. Romana Dvořáková, Ph.D., Mgr. Soňa Hartmannová, Mgr. Simona Khatěbová, Mgr. Magda Michalová, PhDr.; Jana Spoustová, Mgr. Tamara Spoustová, Mgr. Jarmil Vepřek.

1 TEORETICKÝ ÚVOD

1.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Když v šedesátých letech minulého století začaly vznikat první specializované třídy pro žáky s dyslexií a posléze také první standardizované diagnostické nástroje pro tyto děti, tehdejší Československo bylo bezpochyby považováno za průkopnickou zemi v péči o dětskou populaci s uvedenou diagnózou, pokud se odborná diskuse zaměřila na práci s dospělými dyslektiky. Zatímco v řadě evropských zemí i v USA je v podobné míře věnována pozornost dětem, dospívajícím i dospělým dyslektikům, v českých podmínkách obecně platí, že čím starším se člověk stává, tím méně péče je mu poskytována. Dospělí se takřka nemají na koho obrátit, a v pracovním procesu jsou jejich případné speciální potřeby zcela ignorovány. Zkušenosti z praxe mimo to ukazují, že nejen mezi laickou, ale také mezi odbornou veřejností přetrvávají představy, že dyslexie je záležitost školních let a v dospělosti již neexistuje. Změnu tohoto přístupu můžeme k radosti odborné obce pozorovat alespoň na úrovni vysokého školství. Většina veřejných vysokých škol v současné době nabízí podporu a pomoc studentům se specifickými poruchami učení a pokládá za samozřejmé, že studenti s těmito obtížemi na vysokých školách studují a mají nárok na modifikaci podmínek studia i průběhu zkoušek. Odborníci z těchto poradenských zařízení se shodnou, že studenti se specifickými poruchami učení potřebují využívat některé speciální přístupy a nástroje, které jim vysokoškolské studium zprístupní (Hargreaves, 2007; Hunter, Carsch, Herrington, 2005). Diagnostický nástroj, který se vám dostává do rukou, se věnuje právě studentům vysokých škol.

Profil kognitivních schopností i studijních dovedností osob s poruchami učení se proměňuje a ve vyšším věku může zahrnovat deficity různých složek kognice, stejně jako nadprůměrnou novou jazyk. Níže uvedená vykládaná tvrzení, že mnozí dospělí se specifickými poruchami učení cílí více různým obtížem. Stejně tak ovšem dokazují, že rozvoj příslušných složek kognice, jejich členy trénují či vědomé využívání meta-kognitivních strategií vede k větší úspěšnosti a spokojenosti v pracovním životě. To vše jsou argumenty, jež

podporují koncepci vytvořené diagnostické baterie. Jejím cílem není jen prostě stanovit diagnózu, ale především vyžít výsledky pro určení vhodných postupů práce a forem intervence, jež napomohou úspěchu při vysokoškolském studiu i výkonu profesí. Proto baterie obsahuje tolik důležitých oblastí, v nichž probíhá diagnostika.

V této souvislosti stojí za zmínku studie Gerbera, Ginsberga a Reiffa (1992), kteří se již před více než dvaceti lety zaměřili na vymezení charakteristik osob s dyslexií, které lze pokládat za výsoce úspěšné při výkonu jejich pracovního procesu. Odhalili hned několik zdrojů takového pozitivního rozvoje: je kategorizováni jako osobní rozhodnutí a externí projev úspěšného fungování. Pojem rozhodnutí použili proto, že tyto zdroje úspěchu úzce souvisely s osobní motivací zkoumaných osob a jejich odhodláním zvládnout nároky pracovního života navzdory dyslexii. Do této kategorie zařadili tudíž i potřebu být úspěšný a práci zvládnout, stanovování racionálních cílů, jichž chce člověk dosáhnout, a přerovnání, tedy zpřesnění interpretace dyslektických obtíží v takovém smyslu, aby byly chápány jako výzvy, jež může jedinec překonat a něco nového se přitom naučit. Přerovnávání přitom bylo provázáno několika stadii přemýšlení o dyslexii:

Soubor Náhroty Zobrazení manual_administrativa.pdf [en] pro čtení - Word

Blahová; Mgr. Jarmíra Brichtová; PhDr. Jarmila Burešová; Mgr. Ivana Burešová; Mgr. Šárka Čechurová; PaedDr. Zuzana Černá; PhDr. Alena Drobná; Mgr. Lucie Foltová; Mgr. Ivana Grohmanová; PhDr. Šárka Havlová; Mgr. Lucia Holinková; PhDr. Sylva Hönigová, Ph.D.; Mgr. Ivana Horváthová; PhDr. Eva Chalupová; Mgr. Ilona Jarošová; Mgr. Martin Jelinek; Mgr. Jana Jeřábková; Mgr. Jana Jeřková; Mgr. František Jira; Mgr. Petra Kadlecová; Mgr. Milena Klimešová; PaedDr. Renáta Kovařová; Mgr. Martina Kozderková; Mgr. Dominika Křenková; PhDr. Blanka Křováčková; Mgr. Monika Kunhartová; Mgr. Jana Kycltová; PaedDr. Ellen Mlátilíková; Mgr. Helena Mravcová; Bc. Vladimíra Nezbedová; PhDr. Jindřiška Nohejlová; Mgr. Bc. Kamila Očádlíková; Mgr. Lucia Paatterková, Ph.D.; Mgr. Petra Pírková Brunerová; PaedDr. Daniela Pokorná; Mgr. Věra Pražáková; Mgr. Karolína Presová; Mgr. Jana Procházková; Mgr. Šárka Rampasová; Mgr. Ivona Skalická; Mgr. Veronika Šmetanová; Mgr. Renata Stojková; Mgr. Dagmar Straková; PhDr. Miloslava Svobodová; PaedDr. Zdenka Šándorová; Mgr. Jana Ščerbová; Mgr. Markéta Šimánková; Mgr. Barbora Šimová; Mgr. Jana Smolčková; PaedDr. Michaela Trávníčková; Mgr. Alice Trávníčková; PhDr. Ladislava Trpáková; Mgr. Alice Vašáková; Mgr. Zuzana Vedralová a PhDr. Taťána Vodíčková.

Vyhodnocení testů Resumé:

Mgr. Veronika Brunerová, Mgr. Romana Dvořáková, Ph.D., Mgr. Soňa Hartmannová, Mgr. Simona Khatěbová, Mgr. Magda Michalová, PhDr. Jana Spoustová, Mgr. Tamara Spoustová, Mgr. Jarmil Vepřek.

1 TEORETICKÝ ÚVOD

1.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Když v šedesátých letech minulého století začaly vznikat první specializované třídy pro žáky s dyslexií a posléze také první standardizované diagnostické nástroje pro tyto děti, tehdejší Československo bylo bezpochyby považováno za průkopnickou zemi v péči o dětskou populaci s uvedenou diagnózou. Dodnes zahraniční specialisté obdivují a oceňují možnosti péče o žáky s dyslexií a jsou překvapivě, jak dávno v minulosti začali čestí odborníci vyvíjet diagnostické i reedukční postupy. Na druhou stranu podobné překvapení nastává, pokud se odborná diskuse zaměřila na práci s dospělými dyslektiky. Zatímco v řadě evropských zemí i v USA je v podobné míře věnována pozornost dětem, dospívajícím i dospělým s dyslexií, v českých podmínkách obecně platí, že čím starším se člověk stává, tím méně péče je mu poskytována. Dospělí se takřka nemají na koho obrátit, a v pracovním procesu jsou jejich případné speciální potřeby zcela ignorovány. Zkušenosti z praxe mimo to ukazují, že nejen mezi laickou, ale také mezi odbornou veřejností přetrvávají představy, že dyslexie je záležitost školních let a v dospělosti již neexistuje. Změnu tohoto přístupu můžeme k radosti odborné obce pozorovat alespoň na úrovni vysokého školství. Většina veřejných vysokých škol v současné době nabízí podporu a pomoc studentům se specifickými poruchami učení a pokládá za samozřejmé, že studenti s těmito obtížemi na vysokých školách studují a mají nárok na modifikaci podmínek studia i průběhu zkoušek. Odborníci z těchto poradenských zařízení se shodnou, že studenti se specifickými poruchami učení potřebují využívat některé speciální přístupy a nástroje, které jim vysokoškolské studium zprístupní

Technologie pro uživatele se SPU

manual_administratora.pdf - Adobe Acrobat Reader DC

Soubor Úpravy Zobrazení Okna Nápověda

Domovská stránka Nástroje Zobrazit/skryt Zobrazení stránky Zvětšení Navigace ve stránce Natožit zobrazení

vy úvod - Teoretická východiska

sdomněním, že dotyčný čelí určitým specifickým obtížím, septaci těchto obtíží, rozuměním, oč se jedná, a uvědoměním vlastních deficitů i silných stránek, která vede k záměrnému chování, jež dotyčnému umožní dosahovat stanovených cílů.

jší projevy chování úspěšných osob s dyslexií se na základě výzkumu zařadila vytvářecím výkonu. Neméně důležitou proměnnou bylo vhodné začlenění jedince do prostředí odpovídající jeho schopnostem a potenciálu. Takové podmínky následně vyvolávají ení, že člověk může úspěšně a je nadšený z dobře odvedené práce. Dalšími klíčovými prolegorie vnějšího chování u úspěšných jedinců s dyslexií pak byly kreativita, ježží rozvoj lostmi vývoje jedince, a aktivní íčitelé / mentoři).

Degaktivovat čtení nahlas	Shift + Ctrl + Y
Číst pouze tuto stránku	Shift + Ctrl + V
Číst do konce dokumentu	Shift + Ctrl + B
Paenza	Shift + Ctrl + C
Zařadit	Shift + Ctrl + E

V současné době dominují tři hlavní teorie, jež se snaží vysvětlit etiologii i symptomatiku dyslexie. Patří nejvíce k teorii fonologického deficitu (Anthony, Lonigan, Driscoll a kol., 2003; Snowling, 2001; Vellutino a kol., 2004). Její zastánci tvrdí, že přímo souvisí s deficitem v jazykové složce (a čtení pokládají primárně za jazykovou aktivitu), což představuje primární zdroj symptomů osob s dyslexií. Všechny ostatní teorie popisují podle uvedených autorů spíše sekundární projevy, které se s dyslexií mohou, ale nemusí pojít, a tak deficity v daných oblastech nelze chápat jako specificky dyslexické. Mezi tyto další přístupy patří teorie magnocelulárního deficitu (Stein, 2001) a cerebelární teorie, kterou již představivale na počátku tohoto tisíciletí rozpracovali a korigovali do tzv. hypotézy specifických procedurálních výukových obtíží (Nicolson & Fawcett, 2008; Nicolson & Fawcett, 2011). Argumentují, že je třeba přijít od třetího přístupu ve výzkumu a hledání jedné specifické oblasti, jež by mohla být příčinou vzniku dyslexických obtíží, ke stanovení ucelených okruhů v rámci centrální nervové soustavy, v nichž probíhá zpracování informací, resp. učení, a jejichž nedostatečná aktivita může mít dopad na různorodé formy oslabení ve sféře osvojení znanosti a dovednosti. Mimo jiné se domnívají, že prostřednictvím tohoto přístupu lze lépe kombinovat poznatky z neurovědních disciplín, kognitivních věd i pedagogiky.

Tento přístup podporují také Demonet, Taylor a Chais (2004), kteří zdůrazňují, že jednotlivé teorie bychom neměli chápat jako protichůdné, ale naopak jako vzájemně se doplňující. Neurofyziologické studie centrální nervové soustavy sice podle nich prokazují výrazná oslabení především v těch oblastech, které souvisí s fonologickým uvědoměním, avšak změny ve fungování CNS byly prokázány i v oblastech, jež mají na starosti procedurální učení, a v oblasti magnocelulárního systému. K obdoby výzkumům dospěl také výzkum projevů vysokooložilá s dyslexií mající za cíl stanovit profil osoby s dyslexií v kontextu zmíněných teorií. Výsledky naznačily, že většina respondentů čelila obtížím ve složce fonologického uvědomění, jistá část z nich vykazovala však také deficity související s magnocelulární teorií a cerebelární teorií, které

10

manual_administratora.pdf - Adobe Acrobat Reader DC

Soubor Úpravy Zobrazení Okna Nápověda

Domovská stránka Nástroje

1 TEORETICKÝ ÚVOD

1.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Když v šedesátých letech minulého století začaly vznikat první specializované třídy pro žáky s dyslexií a posléze také první standardizované diagnostické nástroje pro tyto děti, tehdejší Československo bylo bezpochyby považováno za průkopnickou zemi v péči o dětskou populaci s uvedenou diagnózou. Dodnes zahraniční specialisté obdivují a oceňují možnosti péče o žáky s dyslexií a jsou překvapeni, jak dávno v minulosti začali čeští odborníci vyvíjet diagnostické i reedukační postupy. Na druhou stranu podobné překvapení nastává, pokud se odborná diskuse zaměří na práci s dospělými dyslektiky. Zatímco v řadě evropských zemí i v USA je v podobné míře věnována pozornost dětem, dospívajícím i dospělým s dyslexií, v českých podmínkách obecně platí, že čím starším se člověk stává, tím méně péče je mu poskytováno. Dospělí se takřka nemají na koho obrátit, a v pracovním procesu jsou jejich případné speciální potřeby zcela ignorovány. Zkušenosti z praxe mimo to ukazují, že nejen mezi laickou, ale také mezi odbornou veřejností přetrvávají představy, že dyslexie je záležitost školních let a v dospělosti již neexistuje. Změnu tohoto přístupu můžeme k radosti odborné obce pozorovat alespoň na úrovni vysokého školství. Většina veřejných vysokých škol v současné době nabízí podporu a pomoc studentům se specifickými poruchami učení a pokládá za samozřejmé, že studenti s těmito obtížemi na vysokých školách studují a mají nárok na modifikaci podmínek studia i průběhu zkušeb. Odborníci z těchto poradenských zařízení se shodnou, že studenti se specifickými poruchami učení potřebují využívat některé speciální přístupy a nástroje, které jim vysokoškolské studium zpřístupní (Hargreaves, 2007; Hunter, Carsch, Herrington, 2005). Diagnostický nástroj, který se vám dostává do rukou, se věnuje právě studentům vysokých škol.

Profil kognitivních schopností i studijních dovedností osob s poruchami učení se pro měňuje a ve vyšším věku může zahrnovat deficity různých složek kognice, stejně jako nadprůměrný rozvoj jiných složek. Níže uvedené výzkumy potvrzují, že mnozí dospělí se specifickými poruchami učení čelí více různým obtížím. Stejně tak ovšem dokazují, že rozvoj příslušných složek kognice, jejich cílený trénink či vědomé využívání metakognitivních strategií vede k větší úspěšnosti a spokojenosti v pracovním životě. To vše jsou argumenty, jež podporují koncepci vytvoření diagnostické baterie. Jejím cílem není jen prosté stanovení diagnózy, ale především využití výsledků pro určení vhodných postupů práce a forem intervence, jež napomohou úspěchu při vysokoškolském studiu i výkonu profese. Proto baterie obsahuje tolik dílčích oblastí,

Technologie pro uživatele se SPU

The screenshot shows a mobile accessibility menu overlaid on a document. The menu includes options for font face (Původní, Sans, Literata, Mer), font size (100%), text color (100%), and a dropdown menu currently set to 'Výchozí'. The background text is partially visible, showing words like 'funda', 'natura', 'found', 'along', 'A S', 'Str', 'Ser', 'The w', 'impor', 'not by', 'detached best practices for markup, but to stop for a moment to understand what these terms actually mean and why they're so important to making data accessible. We'll get to the guidelines soon enough, but if you don't know why structure and semantics matter, you're already on the fast track to falling into the kinds of bad habits that make digital data inaccessible, no

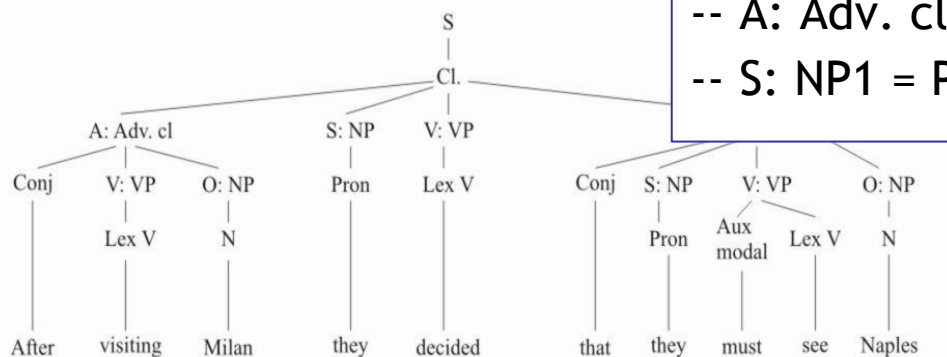

Elektronické textové dokumenty (ED)

- zrakově postižený se opírá o odečítač obrazovky
- typická omezení v rovině psychologicko-percepční:
  - **hlasový i hmatový výstup jsou lineární** > není možné simultánně sledovat více informačních kanálů, rozložení informací v ploše...

Examples of complete syntactic analysis

eg *After visiting Milan they decided that they must see Naples*

S = Cl

- Cl = A: Adv. cl + S: NP1 + V: VP1 + O: that-cl

-- A: Adv. cl = Conj1 + V: VP2 + O: NP2

-- S: NP1 = Pron1...

Elektronické textové dokumenty (ED)

- typická omezení v rovině psychologicko-percepční:
  - není možné současné sledování dvou částí textu
typicky úkol: Srovnejte..., doplňte z jiného textu...
  - informace vyplývající z pouhé blízkosti objektů

Právní vědomí a zákonnost

To, zda občané dodržují, nebo naopak porušují právo, ovlivňuje tzv. právní vědomí, jež má dvě strany:

- znalost práva ..
- názory na spravedlnost ...

Při stanovování odpovědnosti za porušení práva se obvykle vychází ze zásady, že každý měl a mohl znát platné právo (ignorantia iuris non excusat = neznalost práva neomlouvá).

Ve vědomí lidí se platné právní normy často prolínají s jinými společenskými (morálními, mravními, náboženskými apod.) idejemi a postuláty ...

Aby znalost práva byla všem dostupná, vydává stát veřejně přístupné sbírky zákonů, ...

Morálními hodnotami jsou představy o dobru a zlu, cti, spravedlnosti atd. ...

Mravní normy se v různých vrstvách společnosti mohou lišit, existují v pluralitě. ...

Sankce (viz str. 118)

Elektronické textové dokumenty (ED)

- typická omezení v rovině psychologicko-percepční:
  - logická návaznost, hierarchie naznačena jen graficky > není možné získávat jednoznačné informace o struktuře nebo vazbách mezi zobrazenými prvky pouze na základě formátování

ARISTOTELÉS tento problém popisuje takto: Všichni lidé touží po blahu....Veškerá činnost je *snaha o blaho*.

Ale v tom, co je podstatou blaženosti, se názory různí a odpověď obyčejných lidí zní jinak než odpověď moudrých mužů. ... (Etika Nikomachova I, 2, 1095a)

Otázka po hodnotě, která dává činnosti smysl, tedy závisí na člověku....

Elektronické textové dokumenty (ED)

- typická omezení v rovině psychologicko-percepční:
  - rozsáhlá tabulková data (zvláště nesymetricky uložená)

Volební strana		Platné hlasy		Volební strana		Platné hlasy	
		celk.	v %			celk.	v %
03	Čs. strana socialistická	1 628	1.88	<u>13</u>	Čs. demokratické fórum	96	0.11
05	Volný blok	431	0.50	<u>18</u>	Strana zelených	1 777	2.05
07	Občanské fórum	3 287	37.92	<u>20</u>	Hnutí za sam. dem. Sp. Mor. a Sl.	2 339	26.99
08	Všelid. dem. str., Sdruž. pro rep.	357	0.41	<u>21</u>	Sociální demokracie	1 200	1.38
09	Volební seskup. zájm. svazů v ČR	262	0.30	<u>22</u>	Strana přátel píva	330	0.38
11	Spojení zeměděla a venkova	3 036	3.50				

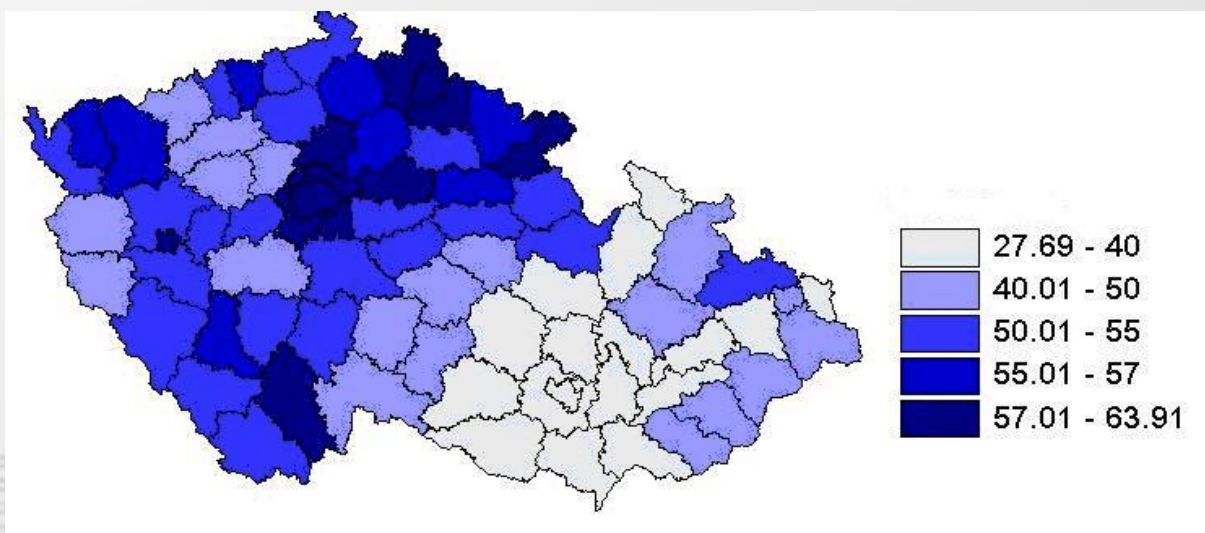

Elektronické textové dokumenty (ED)

- typická omezení v rovině psychologicko-percepční:
  - hlasovým ani hmatovým výstupem nelze zpřístupnit grafické objekty (vč. objektů předpokládajících prostorovou představivost)
    - > popis, komentář, konverze na tabulková data
    - > dvojrozměrný/trojrozměrný hmatový model

Cesta k přístupnému dokumentu – úpravy

- je-li nutné, **změna základního formátu** dokumentu (cíl: přístupná textová vrstva)
- **modifikace**/zpřehlednění **struktury dokumentu** (jednoznačně značené předěly kapitol, vsuvky, poznámky...)
- **adaptace grafické složky** (např. dodatečné textové komentáře, v nutných případech hmatové zpracování 2D i 3D objektů...)
- *Metodika k úpravám elektronických textů*
http://teiresias.muni.cz/download/Methodika_VII.pdf

Cesta k přístupnému dokumentu – specifický formát

- obzvlášť problematické dokumenty
  - notové záznamy
  - dokumenty s písmennými nelatinkovými znaky
  - dokumenty se symbolickými texty (matematika, fyzika, chemie)
- specifické aplikace pro čtení a editaci dokumentu (např. *BlindMoose*, *ChattyInfty*, *Lambda*, *LimeAloud*, *BME*)

The screenshot displays two windows side-by-side. On the left is a Microsoft Word window titled 'vzorec1_bm.doc'. The document content includes mathematical formulas with accessibility tags: $x^{\uparrow 2} \eta + p x + q = 0$, $x^{\downarrow 1, 2} \eta =$, and $= \left| -p \pm \sqrt{p^{\uparrow 2} \eta - 4q} \right| / 2$. A 'Blind Moose 2' menu is open, showing options like 'obecné', 'Množinové', 'Geometrické', etc. On the right is a 'Lambda - [vzorec1.lambda]' window. It shows the same formulas rendered in a more accessible format: $x^2 + px + q = 0;$ and $x_{1,2} = \left| -p \pm \sqrt{p^2 - 4q} \right| / 2$. A 'Grafika' window is also open, showing the quadratic equation $x^2 + px + q = 0$ and its solution $x_{1,2} = \frac{-p \pm \sqrt{p^2 - 4q}}{2}$.

Cesta k přístupnému dokumentu – základní doporučení

- dokumenty **vhodné** pro provedení základních úprav:
  - **prostý text**, bez speciální symboliky
  - **bez grafiky**, nebo s takovou, která může být komentována slovně
- korektní využití prostředků textového editoru
- vyvarovat se formátování textu pomocí znaků
- korektní vyznačování nadpisů, příp. vytvoření navigačního aparátu (obsahu)
- rušení tabulek u netabulkových dat
- symetrizace „pravých“ tabulek

Získávání zdrojového elektronického dokumentu

- **autorsko-právní aspekt – Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících**
  - **§ 37 Knihovní licence**
  - **§ 39 Licence pro zdravotně postižené**
  - **§ 39a Licence pro určitá užití díla ve prospěch osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení**
    - definice oprávněných příjemců
  - **§ 39b Povinnosti oprávněného poskytovatele**
    - povinnosti vůči příjemcům i vůči autorům

Získávání zdrojového elektronického dokumentu

- od vydavatelů/autorů – formát PDF, příp. zdrojový sazební formát
- on-line veřejně přístupné zdroje
- on-line autorizované zdroje (institucionální vs. personální přístup) – konsorciální databáze, el. knihovny (Knihovní brána Daleth)

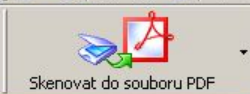

Získávání zdrojového elektronického dokumentu Skenování

- **předpoklady:**
  - kvalitní fyzická kopie
  - přístrojové a programové vybavení (fotoaparát vs. skener, obslužný software, OCR, textový editor, příp. grafický editor)

Skenovat do souboru PDF

Skenovat

Čist

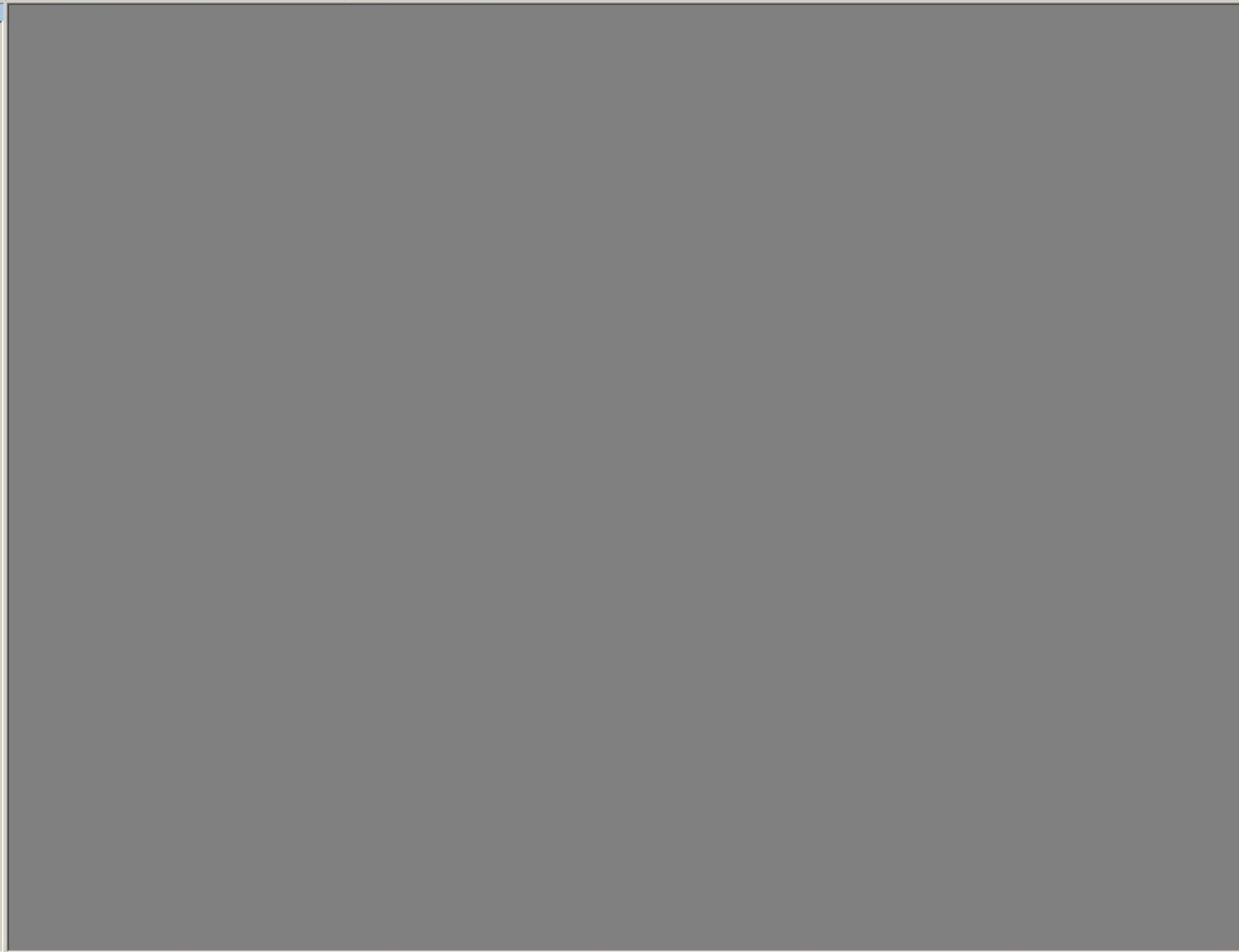
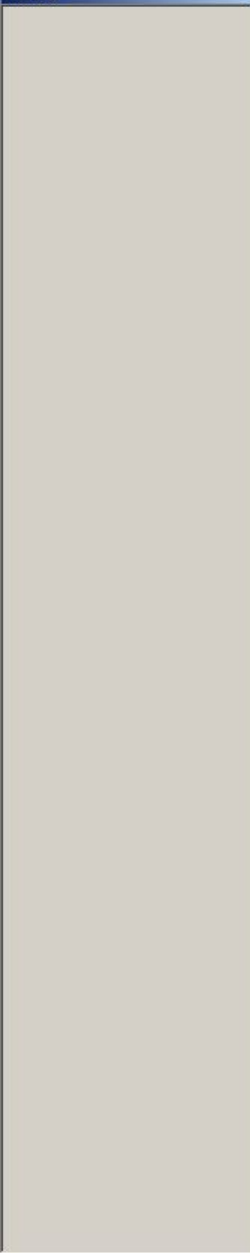

Kontrolovat pravopis

Uložit

Dávka

III.8 Schéma - účerní rozvaha

Rozvaha	
Aktiva	Passiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ... 2. Ošizený majetek - zásoby - ... 3. Ostatní aktiva - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ... 2. Cizí zdroje - rezervy - ... 3. Ostatní pasiva - ...
Aktivní celkem	Passivní celkem

a) Rozvaha:

Aktiva	Passiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Ošizený majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva - ...	3. Ostatní pasiva - ...
Aktivní celkem	Passivní celkem

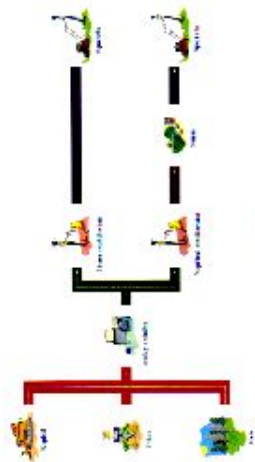
Poznámka: Převodové řešení je převod na standardní tabulkuová řada. Přepis do původního listu je varianta souběžné rozvahy, posunutí zjedna konkrétní technickou příslušností.

28

III.9 Schéma-obrázek

	TEORIE	PRÁCE	POHLED
úkol	poznávání	jednání	tvorbu
úč	jednání	činy	dlu
debiitor	věh	činnost	účetní účetní L účetní R technika

a) Obrázek 39. Tabulka o čtyřech sloupcích. Účinnost: úkol, úč, zbillost. Teorie: poznávání, jednání, věh. Práce: jednání, činy, činnost. Pohled: účetní, účetní L, účetní R, technika.

III.10 Schéma-obrázek
Obrázek 3. Od zdrojů ke spotřebě

a) Obrázek 3. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

Poznámka: Původní obr. 3. III.10 v adaptovaném dokumentu zcela s ob. - byl by abstraktní. Obrázek byl navíc - stejně jako III. 9 - interpretován přirovnáním.

28

Input Settings

Select Source :

Paper Size :

Color Mode :

Output Settings

Output Resolution : dpi

Output Size :

%

Data Size :

Image Settings

Auto Tone :

Unsharp Mask :

Descreen :

Reduce Dust and Scratches :

Fading Correction :

Grain Correction :

Backlight Correction :

Calibration Settings

Custom

Reset

Preferences...

Skenovat do souboru PDF

1 Skenovat 2 Čist 3 Kontrolovat pravopis 4 Uložit

Dávka

Obrázek

Text

1

III.9 Schéma/obrázek

TEORIE	PRAXE	POJŠIS
ukon: poznávání	jednání	tvoreni
ci: jednání	činy	dílo
zbehllost: věda	emost	umění
		krasné u. technika

@Obrázek 30. Tabuška o čtyřech sloupcích: Činnost; úkon; cíl; zbehllost. Teorie: poznávání; jednání; věda. Praxe: jednání; činy; emost. Pojšis: tvoreni; dílo; krásné umění a technika.&

III.10 Schéma/obrázek

Obrázek č. 1 – Od zdrojů ke spotřebě

@Obrázek č. 1 – Od zdrojů ke spotřebě.&

Poznámka: Popis obr. č. III.10 v adaptovaném dokumentu zcela chybí – byl by zbytečný. Obrázek byl navíc – stejně jako III.9 – interpretován přímo v textu.

rozvaha

Rozvaha	Pasiva
četek četek četek	1. Vlastní jmění - základní jmění - ... 2. Cizí zdroje - rezervy - ... 3. Ostatní pasiva
Pasiva celkem	

@Rozvaha:
Vlevo: Aktiva:
1. Investiční majetek
- limotný investiční majetek
- ...
2. Oběžný majetek
- zásoby
- ...
3. Ostatní aktiva
Celkem aktiva

Vpravo: Pasiva:
1. Vlastní jmění
- základní jmění
- ...
2. Cizí zdroje
- rezervy
- ...
3. Ostatní pasiva
Celkem pasiva.&

řešení je převod na stan-
Přepis do prostého textu je
resp. podminěná zcela
řekážkou.

Stránka není rozpoznána

Dávka

1

Obrázek

III.8 Schéma - účetní rozvahy

Aktiva		Pasiva	
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...	2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva - ...	3. Ostatní pasiva - ...		
Aktiva celkem		Pasiva celkem	

III.9 Schéma obrázek

	TEORIE	PRAXE	POHLES
úkon	poznávání	jednání	tvorění
cíl	jednání	činnost	dílo
zkušenost	věda	činnost	umění
			krásné u. technika

Obrázek 30. Tabulka o čtyřech sloupcích: Činnost: úkon; cíl; zkušenost; věda; poznávání; jednání; věda
Praxe: jednání; činnost; činnost
Pohles: tvorění; dílo; krásné umění a technika

III.10 Schéma obrázek

Obrázek č. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

III.11 Schéma obrázek

Aktiva	Pasiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva - ...	3. Ostatní pasiva - ...
Aktiva celkem	Pasiva celkem

III.12 Schéma obrázek

Obrázek č. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

III.13 Schéma obrázek

Obrázek č. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

Text

III.8 Schéma - účetní rozvahy

Aktiv

1. Investiční majetek
- hmotný investiční majetek
2. Oběžný majetek
- zásoby
3. Ostatní aktiva

Aktiva celkem

Skenovat do souboru PDF

1 Skenovat

2 Čist

3 Kontrolovat pravopis

4 Uložit

Dávka

Obrázek

III.8 Schéma - účetní rozvaha

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

2 Rozvaha:

Aktiva	Pasiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

Vlevo: Aktiva:
1. Investiční majetek
- hmotný investiční majetek
- ...
2. Oběžný majetek
- zásoby
- ...
3. Ostatní aktiva
Celkem aktiva

Vpravo: Pasiva:
1. Vlastní jmění
- základní jmění
- ...
2. Cizí zdroje
- rezervy
- ...
3. Ostatní pasiva
Celkem pasiva

Poznámka: Preferované řešení je převod na standardní tabulková data. Přepis do prosedho textu je varianta spíše nouzová, resp. podmíněná zcela konkrétní technickou překážkou.

III.9 Schéma/obrázek

3

TEORIE	PRAXE	POEISIS
úkon: poznávání	jednání	tvorění
cíl: jednání	činy	dílo
zvěšlost: věda	etnost	umění

↳ krásné a technika

Obrázek 30. Tabulka o čtyřech sloupcích: Činnost: úkon; cíl; zvěšlost. Teorie; poznávání; jednání; věda. Praxe; jednání; činy; etnost. Počísis: tvoření; dílo; krásné umění a technika.

III.10 Schéma/obrázek

Obrázek 2. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

Obrázek 2. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

Poznámka: Popis obr. 2. III.10 v adaptovaném dokumentu zcela chybi - byl by zbytečný. Obrázek byl navíc - stejně jako III.9 - interpretován přímo v textu.

Text

Stránka není rozpoznána

Skenovat do souboru PDF

Skenovat Čist Kontrolovat pravopis Uložit

Dávka

Obrázek

III.9 Schéma - účetní rozvaha

Rozvaha	
Aktiva	Passiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Passiva celkem

2 Rozvaha:

Aktiva	Passiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Passiva celkem

Rozvaha:
Vlevo: Aktiva:
1. Investiční majetek
- hmotný investiční majetek
- ...
2. Oběžný majetek
- zásoby
- ...
3. Ostatní aktiva
Celkem aktiva
Vpravo: Passiva:
1. Vlastní jmění
- základní jmění
- ...
2. Cizí zdroje
- rezervy
- ...
3. Ostatní pasiva
Celkem pasiva

4 Poznámka: Preferované řešení je převod na standardní tabulková data. Prepis do prosedho textu je varianta spíše nouzová, resp. podmíněná zcela konkrétní technickou překážkou.

III.9 Schéma/obrázek

5	TEORIE	PRAXE	POEISIS
úkon:	poznávání	jednání	tvorění
cíl:	jednání	činy	dílo
zvěšlost:	věda	etnost	umění

↳ krásné u. technika

6 Obrázek 30. Tabulka o čtyřech sloupcích: Činnost: úkon; cíl; zvěšlost. Teorie; poznávání; jednání; věda. Praxe; jednání; činy; etnost. Počís: tvoření; dílo; krásné umění a technika

III.10 Schéma/obrázek
Obrázek č. 1 – Od zdrojů ke spotřebě

7

8 Poznámka: Popis obr. č. III.10 v adaptovaném dokumentu zcela chybí – byl by těžký. Obrázek byl navíc – stejně jako III.9 – interpretován přímo v textu.

Text

Aktiv

---

1. Investiční
- hmotný inve
- ...

2. Oběžný ma
- zásoby
- ..

3. Ostatní akt

Aktiva celkem

@Rozvaha:
Aktiva

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

@Rozvaha:

Aktiva	Pasiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

@Rozvaha: Vlevo: Aktiva: 1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - 2. Oběžný majetek - zásoby 3. Ostatní aktiva - Celkem aktiva Vpravo: Pasiva: 1. Vlastní jmění - základní jmění 2. Cizí zdroje - rezervy 3. Ostatní pasiva Celkem pasiva

Poznámka: Preferované řešení je převod na standardní tabulková data. Přepis do prostého textu je varianta spíše nouzová, resp. podmiňná zcela konkrétní technickou překážkou.

	TEORIE	PRAXE	POJÍSIS
úkon	poznávání	jednání	tvoreni
cíl	jednání	činy	dílo
zvěhllost	věda	ctnost	umění krásné u. technika

@Obrázek 30: Tabulka o čtyřech sloupcích: Činnost: úkon; cíl; zvěhllost; Teorie: poznávání; jednání; věda Praxe: jednání; činy; ctnost; Pojísis: tvoreni; dílo; krásné umění; technika III.10.5.čísma/obrázek: Obrázek č. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

Obrázek č. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

Poznámka: Popis obr. č. III.10 v adaptovaném dokumentu zcela chybil - byl by zbytečný. Obrázek byl navíc stejně jako III.9 - interpretován přímo v textu.

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

	TEORIE	PRAXE	POIÉSIS
úkon:	poznávání	jednání	tvoření
cíl:	jednání	činy	dílo
zběhllost:	věda	ctnost	umění
			krásné u. technika

@Obrázek 30. Tabulka o čtyřech sloupcích: Činnost: úkon; cíl; zběhllost...
 Teorie: poznávání; jednání; věda
 Praxe: jednání; činy; ctnost... Poiésis: tvoření;
 dílo; krásné umění a technika

@Rozvaha:

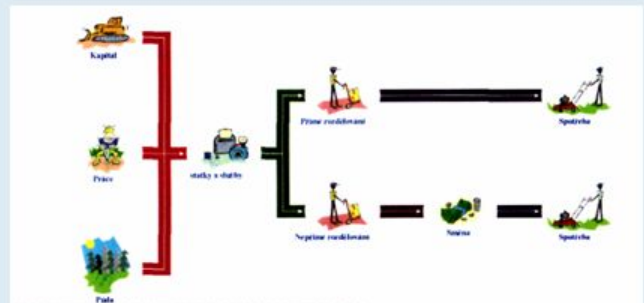
Aktiva	Pasiva
1. Investiční majetek - hmotný investiční majetek - ...	1. Vlastní jmění - základní jmění - ...
2. Oběžný majetek - zásoby - ...	2. Cizí zdroje - rezervy - ...
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

@Rozvaha: Vlevo: Aktiva:
 1. Investiční majetek: - hmotný investiční majetek...
 2. Oběžný majetek
 - zásoby
 3. Ostatní aktiva:
 Celkem aktiva
 Vpravo: Pasiva:
 1. Vlastní jmění:
 - základní jmění
 2. Cizí zdroje - rezervy
 3. Ostatní pasiva:
 Celkem pasiva
 Zalomení sloupce

Poznámka: Preferované řešení je převodná standardní tabulková data. Přepis do prostého textu je varianta spíše nouzová, resp. podmíněná zcela konkrétní technikou překážkou.
 .....Zalomení sloupce.....

III.10-Schéma/obrázek

Obrázek č. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

@Obrázek č. 1 - Od zdrojů ke spotřebě

Poznámka: Popis obr. č. III. 10 v adaptovaném dokumentu zcela chybí - byl by zbytečný. Obrázek byl navíc - stejně jako III. 9 - interpretován přímo v textu.

Získávání zdrojového elektronického dokumentu z digitálního obrazového zdroje (bez textové vrstvy)

- **předpoklady:**
  - digitální kopie (př. formát JPG, PDF...)
  - programové vybavení (obslužný software, OCR, textový editor, příp. grafický editor)
- **potenciální problémy**
  - nedostatečná kvalita zdrojového obrazu (špatné rozlišení, špatný kontrast, nečitelný text u hřbetu, nerovné řádky...)

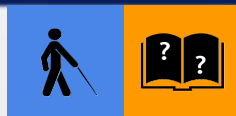

Získávání zdrojového elektronického dokumentu z digitálního obrazového zdroje (s textovou vrstvou)

- **předpoklady:**
  - digitální kopie (formát PDF)
  - programové vybavení (Adobe Acrobat, Adobe Reader, textový editor)
- **potenciální problémy**
  - dokument "zamčený" pro úpravy včetně kopírování obsahu
  - špatně zakódovaná diakritika českého textu > rozpad diakr. znaků na dva (č > c ˇ)
  - pevné řádkové zlomy...

Získávání zdrojového elektronického dokumentu z digitálního prezentačního zdroje

- **předpoklady:**
  - digitální kopie (formát PPT a podobné)
  - programové vybavení (PowerPoint aj., textový editor)
- **potenciální problémy**
  - nepřístupná osnova dokumentu > neúplná extrakce textu
  - text snímků je vložen v obrazových polích (bez textové vrstvy)

Úprava skenu – 1. korektury

- důsledná kontrola podle zdrojové předlohy
- nespoléhat pouze na automatické nástroje editoru
- oprava zjevných chyb z předlohy (viz autonomie e-dokumentu)
- korektní nastavení jazyka (mj. s ohledem na automatickou kontrolu pravopisu a další zpracování dokumentu)

Úprava skenu – 2. typografie

- pravidla platná pro běžný černotisk (a národní normy)
  - např. uvozovky „“ «» “”
  - další interpunkce vč. mezer ; ? _? ! _!
  - pomlčka vs. spojovník – -
- pouze funkční formátování – relevantní pro EED a zachování původní struktury předlohy
  - nezachovávat původní rozložení tx.
(nenapodobovat vzhled originálu) > kontinuální sazba (zarovnaná k levému okraji), obvyklý font (ovšem ponechat původní řezy – **bold**, *italic*)

Postup přípravy dokumentu – shrnutí

- získání prvotní e-kopie (např. skenováním)
- rozpoznání textu
- uložení do dokumentu s možností editace
- korektury a zákl. proznačkování textu (nadpisy + odstavcový text)
- adaptace grafické složky (tabulky, schémata, obrázky)
- nápodoba orig. rozložení (adaptace použitých stylů)
- eliminace problémových prvků (čitelnější fonty, barevný kontrast...)

MASARYKOVA UNIVERZITA

STŘEDISKO PRO POMOC STUDENTŮM SE SPECIFICKÝMI NÁROKY

teiresias.muni.cz

**Středisko pro pomoc studentům
se specifickými nároky
Masarykova univerzita**

Komenského nám 2, 602 00 Brno

Tel.: +42054949 1105

E-mail: teiresias@muni.cz

www.teiresias.muni.cz